

Коментар на практиката на ВКС с приложение на правото на ЕС.

1. Решение № 136 от 10.11.2011 г. на ВКС по т. д. № 867/2010 г., II т. о., ТК - към датата на постановяване на основното чуждестранното съдебно решение - от 28.01.05 г. и съответно изменено на 21.09.06 г. **РБългария не е била членка на ЕС**, поради което разпоредбите на цит. **Регламент № 805/04 г.** към този момент **не са били приложими**. В тази връзка следва да се посочи и практика на СЕС, според която наличието след датата на присъединяване на държавата-членка към Съюза на елемент, свързан с обстоятелствата, предхождащи тази дата и който е последица от тези обстоятелства, не е достатъчно за да получи Съдът на ЕС компетентност да отговаря на преюдициални въпроси относно тълкуване на дадена Директива/Регламент, тъй като те не могат да намерят своето приложение в тези случаи - вж. т. 26 от Определение от 11.05.11 г. на С. - Л. по дело С-32/10. В този смисъл са и Решение от 10.01.06 г. по дело Yonos C-302/04, R., Решение от 14.06.07 г. по дело Telefonika 02, Czech R., C-64/06 и др. на Съдът на ЕС. **Даденото от СЕС тълкуване на европейското законодателство, обективизирано в разпоредби на Регламенти и Директиви на Съвета на Европа и на Европейския парламент е задължително за правоприлагащите органи на страните-членки на ЕС.**
2. Решение № 92 от 9.02.2010 г. на ВКС по гр. д. № 1469/2009 г., III г. о., ГК. Разпоредбите на **Регламент (ЕО) № 2201/2003 г. имат предимство** пред други конвенции, вкл. и пред Хагската конвенция от 25.10.1980 г. за гражданскоправните аспекти на международното отвлечане на деца.
3. Решение № 167 от 21.12.2009 г. на ВКС по т. д. № 322/2009 г., II т. о., ТК. В **Регламент (ЕО) № 1346/2000 г., като част от действащото право, пряко приложим в държавите-членки в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност и имащ абсолютно задължителен, нормативен характер**, не са предвидени условия, респ. предпоставки за образуване на производство по несъстоятелност. Поради това в случая не се налага извършване на преценка дали не е налице несъответствие между национално и общностно право.
4. Решение № 33 от 17.02.2012 г. на ВКС по гр. д. № 601/2011 г., III г. о., ГК. **Регламент (ЕО) № 44/2001 г.** на Съвета от 22.12.2000 г. урежда международната компетентност и екзекватура по граждански и търговски дела и **е непосредствено приложим в държавите членки на ЕС.**
5. Решение № 294 от 13.11.2012 г. на ВКС по гр. д. № 33/2012 г., III г. о., ГК. **Установен е принцип за автоматично признаване, който произтича от принципа за взаимно доверие между правораздавателните органи на държавите членки.**
6. Решение № 112 от 10.09.2012 г. на ВКС по т. д. № 359/2011 г., II т. о., ТК. Съгласно чл. 288, ал. 2 ДФЕС **регламентът е задължителен за държавите - членки на ЕС, има директен, пряк ефект.** Сключеният между страните договор, респективно клаузата на чл. 8.1. от него предоставя защита на финансовите интереси на ЕС съобразно горепосочените изисквания. Представените писма /доклади/ от Европейската комисия - Европейска служба за борба с измамите относно твърдения за злоупотреба с финансиране на С. от фирми, базирани в България /среща в С., 26.02.2008 г./ от 14.04.2008 г., 30.07.2008 г. и 04.02.2009 г. до В. по смисъла на **чл. 9, § 2 от Регламент /ЕО/ № 1073/1999** на Европейския парламент и на Съвета от 25.05.1999 г. относно

разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите /О./ и **чл. 9, § 2 от Регламент /Евратом/ № 1074/1999** на Съвета от 25.05.1999 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите /О./ **могат да се използват като доказателства в административното и наказателното производство на държавите-членки**, където използването на тези доказателства е признато за необходимо и по същия начин и условия, допустими при административните доклади, изготвени от инспектори на националната администрация. Представените по делото доклади в гражданското производство следва да се обсъждат заедно с всички останали доказателства. **Процесните доклади на О. представляват официални удостоверителни документи и служат като доказателство за извършените от О. действия, а именно, че Европейската служба за борба с измамите /О./ е изпратила запитване до чуждестранните дружества, получила е от тях представените писма, въз основа на които е направила извод, че офертите са неистински.** Проведените от О. действия са без участието на ответното дружество, поради което в гражданското производство ответникът има право да оспорва автентичността и съдържанието на писмата на чуждестранните дружества. По отношение на оспорването на тези доказателства, които представляват частни свидетелстващи документи, приложение намира разпоредбата на **чл. 193 ГПК**. Съгласно ал. 3 на посочената правна норма когато се оспорва истинността на частен документ, който не носи подписа на страната, която го оспорва, тежестта за доказване на неговата истинност пада върху страната, която го е представила.

7. Решение № 248 от 26.10.2012 г. на ВКС по гр. д. № 241/2012 г., II г. о., ГК, Нормативната уредба на признаване и допускане до изпълнение на чуждестранни съдебни решения и други актове след 1.01.2007 г. в РБългария е обособена в четири групи актове - 1. **актове в системата на Европейския съюз, които са с предимство пред българските съдилища по отношение на урежданата от тях материя и между тях са общностните актове** - чл. 56 от Договора за създаване на Европейската общност/Д./, **Регламент** на Европейската общност/Р/ 44/2001 г., Р 2201/03 г. и Р 805/04 г., Р 1346/00 г. и Р 1896/06 г. Към тях Р 4/09 г., приложим след 18.06.2001 г.
8. Тълкувателно решение № 2 от 23.03.2011 г. на ВКС по тълк. д. № 2/2010 г., ОСГК. **Директивата е акт, който обвързва по отношение на постигането на даден резултат държавите-членки, до които е адресиран, като оставя на националните власти свобода при избора на формата и средствата за постигане на този резултат** (чл. 288, ал. 3 от Консолидирания текст на Договора за Европейския съюз - Договора от Лисабон, в сила от 1.12.2009 г., предишен член 249 от ДЕО). **Постигането на целите ѝ е намерило най-пълно отражение в българското трудово законодателство в настоящата редакция на чл. 123 КТ**, където са уредени детайлно и изчерпателно случаите на запазване на трудовото правоотношение при промяна на работодателя поради смяна на собственика на предприятието или на обособена част от него, преотстъпване или прехвърляне на дейност от едно предприятие в друго, включително прехвърляне на материални активи, различни форми на реорганизация на предприятието /сливане, вливане, разпределение на дейност, преминаване на обособена част от едно предприятие към друго/ и промяна на правно-организационната форма на предприятието.
9. Решение № 165 от 19.11.2009 г. на ВКС по т. д. № 103/2009 г., II т. о., ТК, Неоснователно касаторът се позовава на противоречие с чл. 82 и чл. 83 ДЕО, чл.

5 Директива 2003/54/ ЕО и Решение на Съда на ЕО от 10.12.1991 г. по Дело *Merci convenzionali porto di Genova SpA / Siderurgica Gabrielli SpA*, тъй като **посочените правни норми от европейското право и решението на Съда на ЕО не намират приложение за отношенията, които са се развили между страните преди 1.01.2007 г.** Съгласно чл. 2 Договор за присъединяването на Република България към Европейския съюз и чл. 2 Акт относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори, **от датата на присъединяване на България в Европейския съюз, разпоредбите на Учредителните договори и актовете, които са приети от институциите и от Европейската централна банка преди присъединяването, са задължителни за България и се прилагат при условията, предвидени в тези договори и в посочения акт. Следователно за правоотношенията, възникнали между страните до приемането на Република България в ЕС на 01.01.2007 г., приложение намира само националното законодателство.**

10. Решение № 110 от 4.06.2010 г. на ВКС по т. д. № 799/2009 г., II т. о., ТК. Неоснователно се явява искането на "Д" О. за отправяне на преюдициално запитване до Съда на ЕС във връзка с приложението на чл. 9, т. 1 от Първа Директива на Съвета от 09.03.1968 г. за съгласуване на гаранциите, които държавите-членки изискват от дружествата за защита на интересите на съдружниците и трети лица с цел тези гаранции да станат равностойни на цялата територия на Общността. **В случая не е налице хипотезата на чл. 628 ГПК, тъй като не се касае за тълкуване и прилагане на разпоредби на общностното право, а на националното законодателство. Освен това спорните правоотношения са възникнали през месец август 2006 г., когато България не е била чл. на ЕС.**
11. Решение № 136 от 10.11.2011 г. на ВКС по т. д. № 867/2010 г., II т. о., ТК. Съдът на ЕС има компетентност да отговаря на преюдициални въпроси относно тълкуване на дадена Директива/Регламент, вж. т. 26 от Определение от 11.05.11 г. на С. - Л. по дело C-32/10. В този смисъл са и Решение от 10.01.06 г. по дело *Yonos C-302/04, R.*, Решение от 14.06.07 г. по дело *Telefonika 02, Czech R.*, C-64/06 и др. на Съдът на ЕС. **Даденото от СЕС тълкуване на европейското законодателство, обективизирано в разпоредби на Регламенти и Директиви на Съвета на Европа и на Европейския парламент е задължително за правоприлагащите органи на страните-членки на ЕС.**
12. Решение № 167/21.12.2009 г. по т. д. № 322/2009 г. на ВКС – отхвърлена е молбата за обявяване на неплатежоспособността и откриване на производство по несъстоятелност на “Файнейшъл Проджектс Авайзъри” ООД, гр. Варна, тъй като не е доказано с решението на Висшия Кралски съд на Обединено Кралство на Великобритания и Северна Ирландия, удостоверено като европейско изпълнително основание и издаден изпълнителен лист, че молителят е кредитор по непогасено вземане, произтичащо от търговска сделка. – **Регламент /ЕО/ № 1346/2000 г. е част от действащото право, пряко приложим в ДЧ и регламента има директно приложение.**
13. Решение № 1110/07.10.2008 г. по гр. д. № 342/2007 г. на ВКС – дадено от съда заместващо липсващо съгласие на бащата на малолетно дете да бъде издаден международен паспорт и съгласие детето да напусне пределите на страната, придружено от майка си. - **Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. – действието му при**

искане за промяна в личните отношение с детето и всякакви действия във връзка с упражняването на родителските права.

14. Решение по гр. д. № 1469/2009 г. на ВКС – международната компетентност на българския съд да се произнесе по молба за връщане на дете. – **когато касае неправомерно отвлечане или задържане на дете между ДЧ, Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. има предимство пред други конвенции, включително и пред Хагската конвенция от 25.10.1980 г. за гражданско-правните аспекти на международното отвлечане на деца.**
15. Решение по гр. д. № 101/2010 г. на ВКС – значение на местожителството на родителя при определяне на мерките на лични отношения с детето – **тълкуване на ШВС № 1/1974 г. в светлината на Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. – всеки гражданин на ДЧ се ползва с еднакви правни възможности да защити правата си и тези на децата.**
16. Определение № 407/13.07.2009 г. по д. № 2410/2008 г. на ВКС – компетентността на българския съд по спор, касаещ тълкуването на термина “обичайно местопребиваване” на детето. – **това тълкуване е направено в Решение на трети състав на Съда на ЕО от 02.04.2009 г. по дело С-523/07 г. по преюдициално запитване за разяснение на понятието по смисъла на чл. 8, § 1 от Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г., което е възприето и съобразено от българския съд.**
17. Определение № 689/01.12.2010 г. по гр. д. № 660/2010 г. на ВКС – компетентността на българския съд за разглеждане на иск по чл. 123, ал. 2 от СК, във връзка с чл. 76, т. 9 от ЗБЛД. – **приложимостта на разпоредбата на чл. 8 и чл. 17 от Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. следва да се има предвид при осъществяването на преценката.**
18. Определение № 715/20.12.2010 г. по ч. гр. д. № 645/2010 г. на ВКС – компетентен ли е българският съд да разгледа бракоразно дело между съпрузи с българско гражданство и обичайно местопребиваване в Австрия. – **компетентен е според изричната разпоредба на чл. 3, т. 1, б. “б” от Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г., която в случая е приложена.**
19. Определение от 07.01.2010 г. по гр. д. № 733/2009 г. на ВКС – компетентността на българските съдилища по дела с международен елемент в приложното поле на Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. и КМЧП от една страна и Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвлечане на дела, във връзка с чл. 22а и сл. от ЗЗДетето. – **съгласно чл. 8 от Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. компетентен да определи мерките за лични отношения на майката с детето е съдът по обичайното пребиваване на детето в България. Приемането на молбата за определяне на мерки от Централния орган, съгласно конвенцията, нито може да дерогира компетентността на съда по определяне на мерките, нито да обоснове компетентност на съда по упражняването на мерките, съгласно чл. 22а и сл. от ЗЗДетето.**
20. Определение от 07.09.2009 г. по ч. гр. д. № 396/2009 г. на ВКС – компетентността на български съд да се произнесе по иска за прекратяване на брак, сключен между граждани на различни страни от ЕС – **нормата на чл. 17 от Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. е неприложима за производства, образувани преди датата на неговото влизане в сила – 01.08.2004 г. Договорът за присъединяване на РБ към ЕС влиза в сила най-рано на 01.01.2007 г., а исквата молба е заведена на 16.02.2004 г. Принципът за неретроактивност на нормите на европейското право е последователно прилаган от СЕО.**

21. Определение от 29.07.2009 г. по ч. гр. д. № 435/2009 г. на ВКС – общата компетентност на българския съд да разгледа искове с правно основание чл. 72 и чл. 85 от СК, предявени от родител срещу другия родител – български гражданин по отношение на роденото от брака им дете – български гражданин. – **българският съд се е позовал на чл. 8 от Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. за да обоснове своята некомпетентност, тъй като малолетното дете няма обичайно местопребиваване на територията на РБ.**
22. Определение от 23.10.2008 г. по ч. гр. д. № 1711/2008 г. на ВКС – компетентността на българския съд да разреши спор с международен елемент относно упражняване на родителски права и определяне на мерки за лични взаимоотношения между родители – граждани на различни страни на ЕС и тяхното малолетно дете. – **приложима е нормата на чл. 10 от Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г.**
23. Определение от 24.09.2010 г. по ч. гр. д. № 417/2010 г. на ВКС – приложението на Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. и хипотизите, които обхващат неговите норми. - **Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. урежда общата компетентност на съдилищата на ДЧ по дела, свързани с родителската отговорност за детето, като я определя според обичайното местопребиваване в тази ДЧ на детето по време, когато съдът е сезиран. Регламента не съдържа препращане към правото на ДЧ за определяне на смисъла и обхвата на понятието “обичайно местопребиваване”, затова определянето на това понятие трябва да се извърши в контекста на разпоредбите и целите на регламента и по-конкретно да се изведе от съображение 12. Цитирано е Решение на СЕО по дело № С-523/2007 г. по преюдициално запитване, което е със задължителен характер на тълкуването.**
24. Определение № 649/30.06.2009 г. по гр. д. № 605/2009 г. на ВКС - приложението на Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. и хипотизетите, които обхващат неговите норми. – **когато една от страните по спора не е гражданин на ДЧ на ЕС, правният спор досежно “обичайното местопребиваване” не се урежда от Регламент /ЕО/ № 2201/2003 г. Той урежда общата компетентност на съдилищата на ДЧ по дела, по които страните са граждани на ДЧ на ЕС.**